

STM / STEA
Sini Seemer

2.2.2021

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta

Viite: HE 241/2020 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi

Yleistä sosiaali- ja terveysjärjestöjen tilanteesta

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen rooli ihmisten hyvinvoinnin, osallisuuden ja kansalaisyhteiskunnan vahvistamisessa on kiistaton. Niiden rooli on tullut entistä näkyvämmäksi koronan myötä. Sosiaali- ja terveysjärjestöissä olevan tiedon, osaamisen ja ideoiden hyödyntäminen ja jakaminen yhteiskunnan eri toimijoiden välillä on voimavara ja hyvinvoinnin yksi tärkeä tekijä. Resurssien varmistaminen järjestöjen toiminnalle on tärkeää Veikkauksen tuottojen ollessa laskusuunnassa.

Ko. hallituksen esitys eduskunnalle asettaa sekä kunnat että hyvinvointialueet vastuullisiksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytysten ja vaikutusmahdollisuuksien edistämisestä. Tämän tulee pitää sisällään myös taloudellisia resursseja. Hallituksen esityksen perusteluissa on todettu, että esityksen vaikutukset järjestöihin tulee huomioida järjestöjen toimintaedellytysten turvaamiseksi.

Perusteluissa todetaan myös, että järjestöneuvottelukuntia on jo perustettu osassa tulevia hyvinvointialueita järjestöjen toimintaedellytysten ja yhteistyön edistämiseksi. On tärkeää, että järjestöjen toiminta on osa hyvinvointialueen hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa. Hyvinvointialueiden yhteistyö sote-järjestöjen kanssa tulisi olla yksi käsiteltävä asia hyvinvointialueiden vuosittaisissa neuvotteluissa sosiaali- ja terveysministeriön kanssa.

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskuskuksen (STEA) tuki järjestöille niiden osallisuuteen sote-keskusten ja hyvinvointialueiden kehittämisessä

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskuskuks (STEA) toimii itsenäisenä valtionapuviranomaisena osana sosiaali- ja terveysministeriötä. STM myöntää STEA-avustuksia sosiaali- ja terveysjärjestöjen toiminnan tukemiseen vuonna 2021 noin 362 miljoonaa euroa.

Vuoden 2021 STEA-avustuksissa yhtenä painotuksena on järjestöjen yhteistyön vahvistaminen julkisen ja yksityisen sektorin kanssa, jotta kansalaisten osallistumismah-

STM / STEA
Sini Seemer

2.2.2021

dollisuudet ja järjestöjen mahdollistama toiminta hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi ja ongelmia kohdanneiden auttamiseksi huomioitaisiin mahdollisimman hyvin uusissa rakenteissa.

Osana vuoden 2021 päätöksiä STM on myöntänyt 776 000 euroa STEA-avustusta rakenteiden varmistamiseksi sote-uudistuksen ja hyvinvointialueiden kehittämistyöhön kansalais- ja järjestönäkökulmasta. Tarkoituksena on saada aikaan pysyvä tukirakenne, ohjeellinen avustussuunnitelma on tehty vuodelle 2022. Päätös avustuksista tehdään vuosittain saatujen avustushakemuksien, toimintaympäristötiedon ja käytettävissä olevan avustusmäärän pohjalta.

SOSTE Suomen sosiaali- ja terveys ry:llä on rooli huolehtia rakenteen kokonaiskoordinaatiosta, kansallisen järjestöjen sote-tiekartan valmistelusta sekä vuoropuhelun lisääminen alueiden ja kansallisten toimijoiden kesken. Lisäksi SOSTE tukee lainsäädäntövalmistelun ja alueellisen valmistelun yhteensovittamista järjestöjen näkökulmasta.

Koordinoivan tahon lisäksi tukirakenteessa on tehtävänsä Pohjois-Karjalan sosiaaliturvayhdistyksellä ja muilla alueellisilla toimijoilla (Ejy ry Espoossa, Artteli-kumppanuusyhdistys ry Tampereella, Satakunnan yhteisöt ry Porissa, Kymen-Karjalan sosiaali- ja terveysturva ry Kouvolassa, Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys ry Rovaniemellä ja Pohjois-Savon sosiaaliturvayhdistys ry Kuopiossa).

Näiden alueellisten toimijoiden tehtävänä on alueellisen tilannekuvan laatiminen, järjestöjen osallistumisen mahdollistaminen alueelliseen rakenneuudistuksen sekä tulevaisuuden sote-keskusten valmisteluun ja toimeenpanoon hyvinvointialueilla. Lisäksi toiminta tukee sote-järjestötoiminnan yhdyspintojen kehittämistyötä hyvinvointialueilla. Soste ry ja alueelliset järjestötoimijat tekevät yhteistyötä THL:n aluekoordinaattorien kanssa.

STEA-avustuksia suuntautuu **tämän tukirakenteen lisäksi** paikalliseen, alueelliseen ja valtakunnalliseen sosiaali- ja terveysjärjestöjen toimintaan.

Johtaja Kristiina Hannula

Erityisasiantuntija Sini Seemer